LipitIštara likumi (1870-1860.g.pr.Kr.)[1]

(Tiešs tulkojums no Francis Steele tulkojuma angļu valodā)

Prologs:
Kad dižais Anu, visu dievu tēvs,
Un Enlils, karalis pār zemēm un likteņu noteicējs,
Bija ... Ninisinnai- Anu meitai ... par viņu ...
Un priecājās ... par viņas spožo pieri;

Kad viņi bija viņai nodevuši valdīšanai Šumēru un Akādu,
Kā arī labvēlīgu valdīšanu viņas pilsētā Isinā
... Anu iesvētīts;
Kad Anu un Enlils bija nosaukuši LipitIštaru- LipitIšatars,

Nunamnirs, bija noteicis gudrā gana LipitIštara vārdu,
Valdnieku pār zemēm, lai tas atjauno taisnīgumu,
Un nevienam lai vairs nebūtu jāsūdzas,
Lai izskaustu naidu un dumpjus ar bruņota spēka palīdzību,

Un atnestu labus laikus Šumērai un Akādai.
Tad, Es LipitIštars, pazemīgais gans no Nipūras, uzticamais zemnieks no Ūras,
Kurš nav pametis Erīdu, piemērots Urukas valdnieks,
Valdnieks pār Isinu, Šumēru un Akādu,

Tuvs Inannas sirdij,
Un saskaņā ar Enlila vārdu
Nodrošināja taisnīgumu Šumērā un Akādā,
Patiesi tajās dienās, es nodrošināju Nipūras meitām un dēliem brīvību,
Es nodrošināju Ūras meitām un dēliem brīvību,

Es nodrošināju Isinas meitām un dēliem brīvību,
Es nodrošināju Šumēras un Akādas meitām un dēliem brīvību
Un patiesi saskaņā ar..., es palīdzēju tēvam atbalstīt viņa bērnus,
Es palīdzēju bērniem atbalstīt tēvu,

Es nodrošināju, lai tēvs iestatos par saviem bērniem,
Es nodrošināju, lai bērni iestatos par savu tēvu;
Un tēva mājās un brāļa mājās...
Patiesi es LipitIštars, Enlila dēls, ienesu septiņdesmit tēva un brāļa mājās,

Vecpuiša mājās es ienesu ... desmit mēnešus,

[1] LipitIštara valdīšanas laiks Isinā.

..., vīra sieva, vīrieša bērns.

Likumi:

1. ... , kas ir uzstādīts...
2. ... tēva mājas īpašums no tā ...
3. ... valsts ierēdņa dēls, pils ierēdņa dēls, uzrauga dēls ...
4. ... laiva ... laivu viņš ...
5. Ja cilvēks ir noīrējis laivu un ir nolicis uz ... braucienam priekš viņa ...
6. ... dāvana ... viņam ...
7. Ja viņš iedeva savu augļu dārzu dārzniekam, lai tas izaudzē ... un dārznieks ... dārza saimniekam ...

(Trūkst ~33 Rindas)

8. Ja cīlvēks iedeva tukšu zemi otram cilvēkam, lai tas tur izveidotu augļu dārzu un biedzamais nepabeidza izstrādāt šo brīvo zemi par augļu dārzu, tad viņš (īpašnieks) atdos otram, kurš izstrādāja augļu dārzu, to zemi, kas būs palikusi neiekopta, kā daļu no viņa atlīdzības.
9. Ja cilvēks ir iegājis cita cilvēka dārzā un ir ticis notverts tur zogot, viņam ir jāsamaksā 10 šekeļi sudraba.
10. Ja cilvēks ir nocirtis koku cita cilvēka dārzā, tad viņam ir jāsamaksā puse minas sudraba.
11. Ja mājas saimniekam blakus ir cita cilvēka zeme, kas nav kopta un ja mājas īpašnieks ir nekoptās zemes īpašniekam teicis: ''Tādēļ, ka tava zeme nav kopta, kāds var (vieglāk) ielauzties manā māja: sakop savu zemi'' un ja nekoptās zemes īpašnieks tam bija piekrītis, tad viņš atlīdzina par jebkuru lietu, kas ir pazudusi no mājas saimnieka īpašuma.
12. Ja cilvēkam piederoša verdzene, vai vergs ir aizbēguši uz pilsētu un ir apstiprinājies tas, ka viņš, vai viņa dzīvo cita cilvēka mājā jau mēnesi, tad šīs mājas īpašniekam ir jādod pretī cits vergs pret šo vergu.
13. Ja viņam nav verga, viņam ir jāsamaksā piecpadsmit šekeļi sudraba.
14. Ja cilvēkam piederošs vergs ir samaksājis savam saimniekam par brīvlaišanu un viņa saimnieks no otras puses to apstiprina, tad šis vergs ir jāatbrīvo.
15. Ja migtums[1] ir valdnieka dāvinājums, tad viņu neviens nevar atņemt.
16. Ja migtums ir pats no brīvas gribas devies pie kāda cilvēka, tad šis cilvēks nedrīks viņu aizkavēt; viņš (migtums) var iet tur kur pats grib.
17. Ja cilvēks bez atļaujas sagūsta citu cilvēku par lietu, kuru viņš nezin un šis cilvēks netiek apstiprināts kā vainīgais šajā lietā, tad pirmajam ir jāsaņem attiecīgs sods, kas jāsamēro ar otram cilvēkam, kuru viņš sagūstīja nodarītais.
18. Ja īpašuma saimnieks, vai saimniece nepilda saistības - nemaksā nodevas par īpašumu un svešinieks izpērk šīs nodevas, tad trīs gadus īpašnieki nevar tikt izlikti. Pēc tam cilvēks, kurš nomaksāja īpašuma nodevas var pārņemt šo īpašumu, bijušais īpašnieks nevar celt sūdzību.
19. Ja īpašuma saimnieks ...

(Trūkst 4. Rindu)

20. Ja cilvēks no mantinieka pārņem ...

(Trūkst ~33. Rindu)

---

[1] Migtum – valdnieka kalps.

21. ... tēva mājas ...
(Trūkst 3. Rindu)
... viņš apprecēja, mājas dāvana no viņa tēva , kurš bija parādīts viņai, kā viņas mantinieks viņam ir jāpieņem.
22. Ja tēvs ir dzīvs un viņa meita, lai arī kas viņa būtu- augstā priesteriene, priesteriene, vai hierodule (?) var dzīvot viņa mājā, kā viņa mantiniece.
23. Ja meita sava dzīvā tēva mājā ir ...
(Trūkst ~22. Rindu)
24. Ja otrā sieva ar, kuru viņš ir apprecējies, dzemdē viņam bērnus, tad pūrs, ko viņa atveda no sava tēva mājām pieder viņas bērniem, bet tēva īpašums pirmās un otras sievas bērniem ir jāsadala vienādi.
25. Ja vīrietis ir apprecējis sievieti un viņa viņam dzemdē bērnus un ja verdzene arī dzemdē viņam bērnus, bet saimnieks dāvā verdzenei un viņas bērniem brīvību, tad verdzenes bērniem nav tiesību uz tēva mantojumu.
26. Ja vīra pirmā sieva nomirst un pēc viņas nāves viņš apprec savu verdzeni, tad viņa pirmās sievas bērni ir viņa tiešie mantinieki, bet bērni, kurus dzemdējusi verdzene būs kā ... viņa mājā viņi būs ...
27. Ja vīra sieva nav viņam dzemdējusi mantiniekus, bet viņam ir bērni no ielasmeitas, tad viņam ir jādod ielasmeitai labība, eļļa un apģērbs; bērni, ko dzemdējusi ielasmeita būs viņa mantinieki un tik ilgi cik viņa sieva vien dzīvos ielas meita nevarēs dzīvot viņa mājā, kopā ar pirmo sievu.
28. Ja vīrs ir pārtraucis mīlēt savu pirmo sievu ... , bet viņa nedodas prom no viņa mājas, tad viņa sieva, kuru viņš apprecēja, kā savu mīļāko, kļūst par viņa otro sievu; viņam ir jāturpina apgādāt sava pirmā sieva.
29. Ja znots ir ieradies sava topošā sievastēva namā un dāvā laulību dāvanas, bet vecāki pēc tam liek viņam pamest viņu māju un atdot viņa sievu viņa pavadonim (kādam citam kandidātam); tad viņi atgriezīs viņam atpakaļ viņa laulību dāvanas, kuras viņš pats bija atnesis un šī sieva nedrīkstēs precēt viņa pavadoni.
30. Ja jauns, precēts vīrietis apprec ielasmeitu un tiesneši ir pavēlējuši viņam vairs neapmeklēt viņu, bet pēc tam viņš atstāj novārtā savu pirmo sievu, tad nauda par viņa nevērīgo izturēšanos ...
(Trūkst 4. Rindu)
31. ... viņš ir iedevis viņam, pēc viņa tēva nāves, mantiniekiem ir jāsadala īpašums, bet mantojumu no īpašuma viņi nedrīkst (tālāk ?) dalīt, viņi nedrīkst neievērot tēva vārdu.
32. Ja tēvs dzīvojot ir atlicis saderināšanās dāvanu savam vecākajam dēlam un ja tēva klātbūtnē, viņam vel esot dzīvam, dēls ir apprecējis sievieti, pēc tēva nāves mantinieks ...
(Trūkst 17. Rindas)
33. Ja ir apstiprinājies tas, ka ... nav sadalīts mantojums, viņam ir jāsamaksā 10 šekeļi sudraba.
34. Ja cilvēks ir aizņēmies vērsi un ir savainojis dzīvnieka degunu ar deguna riņķi, tad viņam ir jāsamaksā 1/3 no dzīvnieka cenas.
35. Ja cilvēks ir aizņēmies vērsi un ir savainojis tam aci, tad viņam ir jāsamaksā ½ no tā cenas.
36. Ja cilvēks ir aizņēmies vērsi un ir savainojis tam asti, tad viņam ir jāsamaksā ¼ no tā cenas.
37. Ja cilvēks ir aizņēmies vērsi un ir savainojis tam ragu, tad viņam ir jāsamaksā ¼ no tā cenas.
(Trūkst 4. Rindu)
38. ... viņam ir jāsamaksā ...

Epilogs:
Patiesi, saskaņā ar taisnīgo Utu vārdu, es liku Šumērai un Akādai turēt godā taisnīgumu. Patiesi, saskaņā ar Enlila paziņojumu, es, LipitIštars - Enlila dēls, izskaudu naidīgumu un dumpjus; padarīju raudāšanu un žēlabas ...; liku taisnīgumam un patiesībai turpmāk spīdēt, atnesu labklājību šumēriem un akādiešiem ...
(Trūkst 19. Rindu)
Patiesi, kad es ieviesu pārticību Šumērā un Akādā, es uzstādīju šo stellu. Lai tas, kurš nepastrādās nekādu ļaunumu pret to, kurš nepostīs manu roku darbu, kurš neskrāpēs ārā uzrakstus, kurš nerakstīs pats savu vārdu uz tās - esi apdāvināts ar dzīvību un garu mūžu. Lai viņš paceļas augstu Ekura kalnā, lai Enlila spožā piere sargā viņu.
Bet tas, kurš nodarīs kaut ko ļaunumu tai, kurš sabojās manu roku darbu, kurš izdzēsīs tā uzrakstus, kurš rakstīs pats savu vārdu uz tās, vai kurš šī lāsta dēļ sūtīs kādu citu viņa vietā - tam cilvēkam, lai arī viņš būtu ... vai arī viņš būtu ...
(Trūkst 7 Rindu)
... lai viņš atņem tam ... un atnes ... viņa ... viņa ..., lai arī kas; lai ... Ašnans un Sumukans, bagātības dievi tam atņem ...
(Trūkst 19 Rindu)
Viņa ..., lai viņš iznīcina ... Lai Utu, debesu un zemes tiesnesi ... atņem ... viņa ... viņa pamatus ... Lai viņš tiek ieskaitīts; lai viņa zemju pamati nav noturīgi; tā valdnieks, lai arī kas viņš būtu, lai Ninurta, varenais varonis, Enlila dēls ...[1]

[1] https://cdli.ucla.edu/search/archival_view.php?ObjectID=P464355 [apskatīts 12.08.2021.]